

ТОРА ОР • ПАРШІ БЕРЕШИТ • МААМАР 7

ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו...

«I сказав Ім'я Б-га (Гавая), Ім'я Б-га (Елокім):
“Ось, людина стала як один із нас”»

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/bereishis/7/

1 ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו כו'. י"ל [יש לומר] א' מהו שע"י עה"ד [עץ הדעת] נפקחו עיניהם להיות כאלקים יודעי טו"ר [טוב ורע].

«I сказав Гавая Елокім: “Ось, людина стала як один із нас, знаючи добро і зло; а тепер, щоб вона не простягнула руку тощо”». Можна запитати: по-перше, що означає, що завдяки Дереву пізнання відкрилися їхні очі й вони стали, як Б-г, знати добро і зло?

וגם מ"ש ה' אלקים ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם ומה איכפת לו בזה הרי מה שצוה אותו שלא לאכול הוא ג"כ כדי שלא ימות.

I також [слід зрозуміти], що сказав Гавая Елокім: «А тепер, щоб він не простягнув руку, не взяв також із Древа життя, не з'їв і не жив вічно» — чому це мало Його турбувати? Адже Він заборонив йому їсти також для того, щоб той не помер.

2 ועוד והוא העיקר מאין ידע הנחש מזה אשר ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם שלפי האמת כן הוא.

До того ж — і це головне [питання]: звідки змій знав про це — «того дня, коли ви їстимете з нього, ваші очі відкриються», — адже насправді це так?

ואם אדם ששמע הצווי מהקב"ה לא הכיר בזה רק כפשוטו שאמר לו ה' אלהים כי ביום אכלך ממנו מות תמות והנחש לא נזכר כלל ששמע הצווי הזה

А якщо Адам, який почув наказ від Святого, благословенного Він (Кудша бріх ху), побачив у ньому лише буквальний зміст — що Гавая Елокім сказав йому: «Бо того дня, коли ти з'їси з нього, неодмінно помреш», — а про змія зовсім не сказано, що він чув цей наказ;

וגם אם שמע כשנצטווה אדם מאין היה בו בינה יתירה להבין דבר מתוך דבר יותר מהאדם עצמו. אם לא שנאמר שגבוה הוא מהאדם וכ"ז [וכל זה] פלאי.

I навіть якщо він почув [це], коли Адаму було дано наказ, звідки в нього взялося більше розуміння, щоб вивести одне з іншого, більше, ніж в самого Адама? Хіба що ми скажемо, що він вищий за людину, — але все це дивовижно.

הנה תחלה יתבאר מ"ש האדם היה כאחד ממנו לדעת טו"ר [טוב ורע] שהוא מאמר ה' להמלאכים ומשמע שלמעלה יודעים את הטוב ואת הרע גם שניהם.

Спершу пояснимо сказане: «Людина стала як один із нас, знаючи добро і зло», — це слова Б-га, звернені до ангелів; із них випливає, що нагорі знають і добро, і зло — і те, й інше.

אבל מ"מ אינן מעורבים זה בזה כי גלוי וידוע שזה טוב וזה רע ומובדל הרע מן הטוב אע"פ [אף על פי] שידוע שם הטו"ר [הטוב ורע].

Однак вони не змішані одне з одним, бо ясно і відомо, що це — добро, а це — зло, і зло відокремлене від добра, хоча добро і зло там відомі.

משא"כ בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] היינו בחי' תערובת הטוב עם רע שהרע יונק מהטוב והטוב מהרע והיו לאחדים.

Але рівень Дерева пізнання добра і зла — це рівень змішання добра зі злом, коли зло живиться добром, а добро — злом, і вони стають одним цілим.

3 וצ"ל דהרי פי' עץ הדעת טוב ורע היינו לשון ידיעה וא"כ למה נעשה תערובת טו"ר [טוב ורע] מחמת הדעת בטו"ר [בטוב ורע] הלא למעלה ג"כ ידוע הטו"ר [הטוב ורע].

Тепер це потребує [пояснення]: адже вислів «Дерево пізнання добра і зла» означає знання; якщо так, то чому через знання добра і зла виникла суміш добра і зла? Адже й нагорі добро і зло відомі!

אך ההפרש בזה הוא ענין ההפרש בין מקיף לפנימי כי בחי' ידיעת הטו"ר [הטוב ורע] שלמעלה היא בבחי' מקיף בלבד

Однак різниця тут полягає в розрізненні між охоплювальним (макіф) і внутрішнім (пнімі): адже знання добра і зла нагорі є лише охоплювальним.

ולכן יכול להיות הבדלה בין טוב לרע שידע את הרע ולא יחליפנו ולא ימירנו בטוב ח"ו [חס ושלום].

Тому добро і зло можуть бути відокремлені одне від одного: Він знає зло, але не обмінює його й не замінить його добром, не дай Б-г.

כענין שממית בידיים תתפש והיא בהיכלי מלך שאע"פ [שאף על פי] שהיא בהיכלי מלך אבל יודע הוא ומכירה ששממית היא.

Як у вислові: «Павука можна спіймати руками, та він — у царських палацах»: хоча павук і перебуває у царських палацах, цар знає його й розпізнає, що це павук.

4 ויש הבדלה בין טוב לרע כמאמר המבדיל בין קודש לחול. והיינו מצד שיודע טו"ר [טוב ורע] בבחינת מקיף עליהם ולכן אינם מתערבים יחד.

Існує розділення між добром і злом, як сказано [у вислові]: «Той, Хто відділяє святе від буденного». Це тому, що Він знає добро і зло в аспекті, який охоплює їх, і тому вони не змішуються.

וכענין בחינת לבונה זכה שבי"א סממני הקטורת שהעשרה סממנים הם י' נצוצי קדושה המובלעים בקליפות והי"א היא לבונה היא בחינת מקיף עליהם ואינה מתלבשת בפנימיותם.

Це подібне до рівня чистого ладану серед одинадцяти пахощів: десять складників — це десять іскор святості, поглинутих оболонками (кліпот), а одинадцятий складник, ладан, — це рівень, який охоплює їх і не вбирається в їхню внутрішність.

(ולבונה היא ג"כ חיות להם אבל לפי שהחיות הזה שהיא מחיה אותם הוא רק ע"י שהיא בבחי' מקיף בלבד עליהם ע"כ אינה מתערבת עמם כלל וכולה טוב).

(Ладан також є для них життєвою силою (хают), але оскільки ця життєва сила дає їм життя лише через те, що перебуває щодо них винятково в охоплюючому аспекті, то він зовсім не змішується з ними й цілковито добрий.)

והנה המקיף הוא גם דוחה את החיצונים כנראה בציור האילן שבפרד"ס [שבפרדס רמונים] במקפים ופנימיים שמעמד ומצב הקליפות אחוריהם אל המקיף כו'. משא"כ בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] הוא בחי' פנימי ואז הטוב מעורב עם הרע ממש.

Охоплююче [світло] також відштовхує зовнішні сили, як видно зі схеми Древа в «Пардес», де показано охоплюючі й внутрішні [світла]: положення кліпот зображено так, що вони стоять спинами до охоплюючого світла тощо. Інакше — з рівнем Древа пізнання добра і зла: це внутрішній рівень, і тоді добро справді змішане зі злом.

5 וז"ש [וזהו שכתוב] הן האדם היה כאחד ממנו. פי' שהוא היה ג"כ כאחד ממנו פי' כמו שבבחי' אחדות דהיינו למעלה ידוע הטו"ר [הטוב ורע] כן היה גם הוא ע"י שטעם מעה"ד [מעץ הדעת] המעורב טו"ר [טוב ורע].

Це [значення] сказаного: «Ось, людина стала як один (ке-ехад) із нас». Тобто й вона стала як один із нас — інакше кажучи, як на рівні єдності (ахдут), тобто нагорі, відомі добро і зло, так само сталося й з нею через те, що вона скуштувала від Древа пізнання, змішаного з добром і злом.

אבל לו הדבר מזיק כי הרי האדם הוא מבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] ומיד שידע הוא מן הרע ע"י שטעם מעה"ד [מעץ הדעת] הרי יתערב עמו ויהי' [ויהיה] הוא ממש מעורב ברע.

Але для неї це шкідливо, адже людина належить до внутрішнього рівня, і щойно вона пізнала зло, скуштувавши від Древа пізнання, то змішається з ним і сама, власне, буде змішана зі злом.

לא כמו שהוא למעלה שאעפ"י [שאף על פי] שידעם גם את הרע מ"מ מובדל הוא ומרוחק מן הטוב ואין לו התקרבות כו' לפי שהוא בבחי' מקיף.

Не так, як нагорі, де, хоча зло також відоме, воно все ж відокремлене від добра й віддалене від нього та не має близькості [до нього] тощо, бо перебуває в категорії охоплюючого.

אבל האדם שהוא מבחי' פנימי כשידע גם הוא מן הרע אזי יתערב הוא גם הוא ממש עם הרע

Але людина, яка належить до внутрішнього рівня, коли й вона пізнає зло, тоді й сама, власне, змішається зі злом.

כי בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] א"א להיות כ"כ [כל כך] מובדל הרע כנ"ל ואז הוא קשה מאד להפריד את הרע אלא מלחמה עצומה היא ולאם מלאם יאמץ פעמים זה גובר ופעמים שכנגדו גובר.

Адже на внутрішньому рівні зло не може бути настільки відокремленим, як пояснювалося вище; тоді відділити зло дуже важко — натомість це величезна боротьба: «і один народ стане сильнішим за інший народ»; часом перемагає один, а часом — його супротивник.

כאשר מצאנו ראינו כנשמות ישראל מראש הדורות עד עתה שהיו כמה עתים משונים פעמים בדור א' היו נשמות שבמעלה עליונה ונצחו את הרע.

Як ми виявили й побачили в душах Ізраїлю — від перших поколінь і донині, — було багато різних періодів: часом в одному поколінні були душі високого рівня, які перемогли зло,

6 ובדור אחר היו רשעים גדולים שגבר הרע מאד. והיינו כי כולם נמשכים מאדה"ר [מאדם הראשון] והיה בו ג"כ שינויים אלו פעמים גבר הוא ופעמים גבר הרע עליו.

А в іншому поколінні були великі грішники, у яких зло дуже переважало. Це тому, що всі вони походять від Адама га-Рішона, і ці зміни були також у ньому: іноді переважав він, а іноді зло брало гору над ним.

וכי' [וכל זה] היה לפי שהוא בבחי' פנימיות ומיד שידע מן הרע נתערב עמו ממש וא"כ הוא מלחמה גדולה וקשה להפרידו מאד אלא עת כך ועת כך כנ"ל.

Усе це було тому, що він перебуває на рівні внутрішнього виміру (пніміют), і щойно він дізнався про зло, то справді змішався з ним; отже, це велика боротьба, і відокремити зло від нього дуже важко, а натомість [є] час [для] цього і час [для] того, як пояснювалося вище.

7 וכן גם עפ"י [על פי] פשוט שמקודם היו ערומים והיו עסוקים בתשמיש להוליד בנים ולא יתבוששו כמו שהיו אוכלים ושותים כי מצות ה' היא ולא היו יודעים כלל שיש תאוה בזה

Так само й за простим [смыслом]: раніше вони були нагі й вступали в подружні стосунки, щоб народжувати дітей, і «не соромилися», так само як їли й пили, бо це була заповідь Б-га, і вони зовсім не знали, що в цьому є бажання;

אבל אחר שאכל עה"ד [עץ הדעת] וידעו שיש תאוה בזה אזי קשה לפרוש כו'.

але після того, як він скуштував від Древа пізнання, і вони дізналися, що в цьому є бажання, тоді важко втриматися тощо.

8 ולכן לא רצה הקדוש ברוך הוא שיטעם האדם מעה"ד [מעץ הדעת] כי לו הדבר מזיק כנ"ל והיה רוצה שלא ידע ממצאת הרע כלל ויהיה כולו קדוש ולא רצה להכניסו במלחמה עצומה הזאת.

Тому Святий, благословенний Він (Кудша бріх ху), не хотів, щоб людина скуштувала з Древа пізнання, бо для неї це шкідливо, як пояснювалося вище. Він хотів, щоб вона взагалі не знала про існування зла й була цілковито святою; Він не хотів утягувати її в цю величезну боротьбу.

אבל אחר שכבר טעם מעה"ד [מעץ הדעת] ונתערב ברע אז אמר פן ישלח ידו ולקח גם מעה"ח [מעץ החיים] ואכל וחי לעלם.

Але після того, як він уже скуштував з Древа пізнання й змішався зі злом, Він сказав: «Аби він не простягнув руку, не взяв також із Древа життя, не з'їв і не жив повіки».

פִּי שֶׁחֲשַׁשׁ עוֹד מַעֲתָה שֶׁכֶּבֶר נִתְעַרַּב בְּרַע וְלִקַּח גַּם מַעֲהָ"ח [מַעַץ הַחַיִּים] שֶׁשָּׂרְשׁוֹ מִבְּחִי שְׁלֹמַעֲלָה מִהַשְׁבִּירָה שֶׁמֶשֶׁם הוּא שֶׁהִיָּה הַתַּחֲלָת הַמִּיתָה וְהַתְּהוּוֹת עַה"ד [עַץ הַדַּעַת] טוֹיֵר [טוֹב וְרַע] מִשְׁאִ"כ מִהַ שְׁלֹמַעֲלָה מִהַשְׁבִּירָה הוּא עַה"ח [עַץ הַחַיִּים] וְאִם יֵאָכֵל גַּם מִמֶּנּוּ וְחֵי לְעוֹלָם.

Тобто тепер, коли він уже змішався зі злом, Він іще побоювався, [що він візьме] також із Дерева життя, корінь якого походить із рівня, що перебуває вище за розбиття, — бо саме з [розбиття] беруть початок смерть і поява Дерева пізнання добра і зла; натомість те, що перебуває вище за розбиття, — це Дерево життя. Якщо він скуштує також із нього, то житиме вічно.

פִּי כִי הָרִי בִּאֲמַת בְּבַחֲי זֶה נֹאמַר אִם צְדָקָת מִה תֵּתֵן לוֹ (אִיּוֹב לֵה) וּרְבוּ פִּשְׁעֵיךָ מִה תַּעֲשֶׂה לוֹ

Тобто, адже насправді про цей рівень сказано: «Якщо ти праведний, що даєш Йому?» (Іов 35), «[і якщо] численні твої провини, що ти зробиш Йому?»

וְאִ"כ אֶף שֶׁמַּעֲוֹרֵב בְּרַע הָרִי גַם אִם רְבוּ פִּשְׁעֵיךָ כִּי וְיִכּוֹל לִהְיוֹת וְחֵי לְעוֹלָם וְאִם גַּם הָרַע שָׁבוּ יִהְיֶה לוֹ קִיּוֹם לְעוֹלָם

Отже, хоча він змішаний зі злом, навіть «якщо твої провини численні» тощо, він міг би «жити вічно»; тоді й зло в ньому існувало б вічно,

מֵאַחֵר שֶׁהוּא בְּבַחֲי פְּנִימִי [פְּנִימִיּוֹת / פְּנִימִיּוֹת] וְהָרַע מַעֲוֹרֵב כִּי וְאִ"א לוֹ לְהַפְרִידוֹ מֵעַלְיוֹ. אִ"כ כִּשְׁיָהּ הוּא כִי לְעוֹלָם אִזִּי גַם הָרַע שָׁבוּ יִהְיֶה לוֹ קִיּוֹם לְעוֹלָם.

оскільки він належить до внутрішнього виміру, а зло змішане [в ньому] тощо, і він не може відокремити його від себе. Отже, коли він житиме вічно, то й зло в ньому існуватиме вічно.

9 וְזֶהוּ הַיִּפְךְ הַכוּוֹנָה שֶׁהָרִי צִ"ל בִּלְעַד הַמּוֹת לְנֹצֵחַ שִׁיָּהּ וּבַעֲרַת הָרַע כְּמֹאמַר וְהַרְשָׁעָה כּוֹלָה בְּעֵשֶׁן תִּכְלָה שֶׁזֶה יִהְיֶה לִּימּוֹת הַמָּשִׁיחַ.

А це суперечить задуму, адже має здійснитися сказане: «Він поглине смерть навіки», щоб «усунути зло», як мовиться: «і вся нечестивість розвіється, мов дим» — це станеться за днів Машіаха.

כִּי בְּכָל מִשְׁךְ הַגְּלוֹת הוּא עַת הַבִּירּוּרִים וְהַפְּרִדַּת הָרַע וְהֵינּוּ עִ"י בְּחֵי חֲכָמָה דְּבַחְכְּמָה אֶתְבְּרִירוֹ לְהַפְרִיד הָרַע מֵהַטּוֹב

Адже весь час вигнання — це час очищення й відокремлення зла; і це відбувається завдяки мудрості (Хохма), бо «за допомогою Хохми вони проходять очищення», щоб відокремити зло від добра.

ולכן נקי החכמה דין. שלא כמו שדימו המקובלים הראשונים שהחכי [שהחכמה] כולה חסד שהרי היא מקור חסד.

Тому Хохму називають судом (дином) — на відміну від того, як вважали ранні кабалісти, ніби Хохма є цілковитою милістю, адже вона — джерело милості (Хесед).

והחייט המציא שיש בה ג"כ דין ושבחו האר"י [האלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונו לברכה] שכך מבואר בזהר באדרא כחמרא דשקיט ושכיך על דורדיי כו'.

Хаят висловив нове вчення, що в ній є також суд, і Арізаль, нехай буде благословенна його пам'ять, похвалив його, бо саме так пояснюється в Ідрі Зогару: «мов вино, що відстоялося й осіло на осаді», тощо.

כי מאחר שיש בירורים להפריד הרע וזהו ע"י גבורות וע"ז נאמר (תהלים צד) אשרי הגבר אשר תיסרנו יה שגם היסורים שהם לתועלת העברת הרע הוא מבחי י"ה וכידוע שהיסורים הם לתועלת הפרדת הרע.

Адже оскільки є очищення, щоб відокремити зло, а це відбувається через гвурот (сили суворості), про це сказано (Псалми 94): «Щаслива людина, яку Ти, Я-г, караєш»; отже, і страждання, що допомагають усунути зло, походять від рівня Імені Я-г, записаного літерами йод-хей. І, як відомо, страждання допомагають відокремити зло.

כי הקליפות נמשלים לעלוקה שכשמוצצת דם אזי מיד מתה וז"ש [וזהו שכתוב] (משלי ל) לעלוקה שתי בנות.

Адже кліпот (оболонки) подібні до п'явки: коли вона нап'ється крові, то відразу помирає. Саме це означають слова (Притчі 30): «У п'явки дві дочки».

וזהו ג"כ ענין שעיר המשתלח. וכן וישלח יעקב וגו' מנחה לעשו אחיו עזים מאתים כו' שבזה שנותן לו חלקו הוא מפרידו.

Такою є також ідея козла, якого відсилають. Так само: «І послав Яаков», тощо, «дарунок своєму братові Ейсаву: двісті кіз», тощо, — адже, віддаючи йому його частку, Яаков відокремлює його.

וכך צ"ל לאחר שכבר טעם האדם מעה"ד [מעץ הדעת] ונתערב ברע אזי צריך לכירור"י [לכירוריס] עד שיפרידו ע"י שיקחו כל נצוצי קדושה שבו כו'.

Так само й після того, як людина вже скуштувала від Дерева пізнання й змішалася зі злом, потрібне очищення, аж доки зло не буде відокремлено — через вилучення всіх іскор святості, що є в ньому, тощо.

וכ"ז [וכל זה] הוא ע"י החכ' [החכמה] שבחכ' [שבחכמה] אתברירו. לפי שיש בה גם בחי' גבורות להיות תיסרנו יח וכמ"ש (דברים ה) כאשר ייסר אים את בנו כו'.

І все це відбувається завдяки мудрості (Хохма), адже «через Хохму вони очищуються», бо в ній є також рівень гвурот [сил суворості], аби здійснювалося: «Ти, Я-г, наставляєш карою», як написано (Повторення Закону 8): «Як людина наставляє карою свого сина», тощо.

משא"כ בחינת כתר שלמעלה מחכמה הוא רחמים פשוטים וכחשיכה כאורה ולכן פן ישלח ידו ולקח גם מעה"ח [מעץ החיים] ואז וחי לעולם מאחר דאם צדקת מה תתן לו כו'

Інакше щодо рівня вінця (Кетер), який перебуває вище Хохми: це просте милосердя, і «тем-прява для нього — як світло». Тому [Він сказав]: «щоб він не простягнув руку й не взяв також від Дерева життя», а тоді «жив би вічно», адже «якщо ти праведний, що даєш Йому», тощо.

ולפי שהוא מבחי' פנימית וא"כ הרע קשור ואדוק בו ויהי' [ויהיה] גם לו קיום ולא זו היא הכוונה כנ"ל.

А оскільки він належить до внутрішнього рівня, то зло пов'язане з ним і міцно до нього при-в'язане, і воно також мало б існування — але це не є задумом, як пояснювалося вище.

10 וכמ"ש בווהר גבי רבי אחא מכפר טרשא שכיפר בקטורת על מקום שהיה הנגף שם ואמרו לו שלא הועיל כי עדיין בחיובא אשתכח. בשלמא אם היו עושין תשובה כו'.

Як сказано в Зогарі про рабі Аха з Кфар-Тарші, який спокутував кадінням за місце, де люту-вала пошесть, і йому сказали, що це не допомогло, бо «вони й досі залишаються винними»; «було б добре, якби вони здійснили повернення (тшуву)» тощо.

ולכן מיד וישלחו מג"ע [מגן עדן] לעבד את האדמה אשר לקח משם.

Тому негайно: «Він вислав його з Еденського саду, щоб обробляти землю, з якої його було взято».

דהיינו עבודת הבירורים ע"י זריעה חרישה וקצירה ואח"כ באכלו ממנו ואוי [ואומר] אחד ואהבת הוא מברר ומעלי [ומעלה] כו'.

Тобто це праця з очищення через сівбу, оранку й жнива; а згодом, коли людина їсть із цього й промовляє «Один» та «І любитимеш», вона очищує і підносить [це] тощо.

11 ואז צריך לילך ממש על האדמה אשר לקח משם ושמה יכרר הבירורים.

І тоді він має справді піти на землю, з якої його було взято; там він їстиме й там здійснюватиме з'ясування.

אך צ"ל איך היה מתחלה כוונתו ית' כשלא ידע האדם מטו"ר [מטוב ורע] כלל מאחר שיש מציאת הרע בעולם א"כ איך יתבררו הבירורים שזה צ"ל ע"י האדם.

Але слід зрозуміти: яким був від початку задум Б-га, благословенний Він, коли людина зовсім не знала добра і зла? Адже у світі існує зло; як же тоді мали здійснитися з'ясування, які має виконати людина?

אך הענין כי אז היה באופן אחר ממש שלא בדרך מלחמה אלא ע"ד מ"ש ויניחהו בג"ע [בגן עדן] לעבדה זה רמ"ח מ"ע [מצות עשה] להמשיך אור א"ס בג"ע [בגן עדן]

Але суть у тому, що тоді все відбувалося зовсім інакше — не шляхом війни, а так, як сказано: «І помістив його в Сад Едену, щоб обробляв його» — це 248 позитивних заповідей, аби притягнути Нескінченне світло (Ор Ейн Соф) у Сад Едену.

וע"י רכוי התגלות האור ממילא יתעלו נצוצי קדו' [קדושה] שנפלו ונתערכו ברע ויהיו נכללים בתוך האורות עליונים שימשיך האדם כנר בפני האבוקה

Завдяки щедрому розкриттю світла святі іскри, які впали й змішалися зі злом, самі піднялися б і включилися у вищі світла, які людина притягувала б згори, — наче свічка перед смолоскипом.

שאם האבוקה קטנה אזי נר הסמוך לה יוכלל בה ואם ירחיקוהו מעט לא יתכלל בה מפני שהאבוקה קטנה. אבל אם תהיה האבוקה גדולה אזי אע"פ [אף על פי] שיהיה הנר רחוק יהיה מתכלל בה.

Адже якщо смолоскип малий, то свічка, що стоїть близько до нього, може включитися в нього; але якщо відсунути її трохи далі, вона не включиться в нього, бо смолоскип малий. А якщо смолоскип буде великий, то свічка включиться в нього, навіть якщо стоятиме далеко.

12 וע"ד שהיה בזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים שהרי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים דהיינו להעלות נצוצות ומה היה נעשה אם לא חטאו ולא היו גולים.

Так було й за часів існування Святого Храму. Адже наші мудреці, благословенної пам'яті, сказали: «Ізраїль був вигнаний лише для того, щоб до нього долучилися прозеліти», тобто щоб піднести іскри. Що ж тоді сталося б, якби вони не згрішили й не були вигнані?

אלא ע"כ צ"ל שאז היו נכללים הנצוצות ממילא כנר בפני האבוקה כמו נעמה העמונית וכן כל העמים באו לשמוע חכמת שלמה וכמ"ש במלכת שבא כו'.

Мусимо, отже, сказати, що тоді іскри самі собою включалися, наче свічка перед смолоскипом, — як Наама-аммонітянка; так само всі народи приходили послухати мудрість Шломо, як сказано про царицю Шеви тощо.

והיינו לפי שאז היה אבוקה גדולה עד"מ ע"כ ממילא מתכללים בה הנצוצות ואם היה נמשך בהמ"ק [בית המקדש] כן יותר היו כולם מתבררים עד"ז

Тобто тоді був, так би мовити, великий смолоскип, тому іскри самі собою включалися в нього; і якби Святий Храм простояв так довше, усі вони були б виправлені таким чином,

וכמ"ש לע"ל [לעתיד לבוא] (צפניה ג') אז אהפוך אל עמים שפה ברורה כו'. והלכו גוים לאורך כו'.

як сказано про Час прийдешній (Софонія 3): «Тоді Я оберну народам чисту (берура) мову» тощо; і «Народи підуть за твоїм світлом» тощо.

וכך היה ענין האדם כשלא היה חוטא שהיה כולו קדוש כי גם גופו נלקח ממקום המזבח וממנו נעשו רמ"ח אבריו כלול בשמן כו'

Так само було з людиною, коли вона ще не згрішила: вона була цілковито святою, адже й її тіло було взяте з місця жертовника, і з нього утворилися її 248 членів, «змішаних з олією» тощо.

והיה עומד בג"ע [בגן עדן] ושם היה מוסיף אורות וממילא היו הקליפות כלים ע"י שהיו הנצוצי קדושה כלים מהם אבל הדבר היה שלא ע"י מלחמה כו'.

Він стояв у Саду Еденському й там додавав світла, і оболонки (кліпот) самі собою припиняли існувати, коли з них зникали іскри святості; але все це відбувалося не через війну тощо.

משא"כ אחר שחטא אזי צ"ל הבירורים ע"י עבודה ומלחמה שעת צלותא שעת קרבא כנ"ל וצריך לירד אל מקום הקליפות ושם יכררם וזהו את האדמה אשר לקח משם.

Інакше стало після того, як він згрішив: тоді виправлення мають відбуватися через працю й війну — «час молитви — час битви», як пояснювалося вище; людина мусить зійти до місця кліпот і там виправляти їх. І це — «земля, з якої його взято».

13 ובוזה יובן גם מה שהנחש ידע מזה. כי הנה אדה"ר [אדם הראשון] עצמו שהיה כולו קדוש למעלה מעה"ד [מעץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] לא ידע ממציאת הרע כלל כנ"ל.

Завдяки цьому ми також зрозуміємо, як змії знав про це. Адже сам Адам, перша людина, який був цілковито святий і перебував над Деревом пізнання добра і зла, зовсім не знав про існування зла, як пояснювалося вище.

אבל הנחש שהוא עצמו נלקח מבחי"ע [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] וידע מזה וידע שמה שצוה לאדם שלא יאכל ממנו היה בכדי שלא יהיה לו ידיעה ברע כלל שלא יצטרך לכנוס עמו במלחמה כלל.

Але змії, який сам походив із рівня Древа пізнання добра і зла, знав про це; він знав, що [Б-г] наказав Адаму не їсти з нього, аби той зовсім не знав про зло й не мусив вступати з ним у боротьбу.

וחרה לו מאד על שכ"כ [שכל כך] נשמרים ממנו אף שלא לידע ממנו שלא יכשל בו והשיא עצות בנפשו שמוטב לו שיכנס האדם בזה ויהיה מלחמה ואז פעמים שיגבור גם הוא וכמ"ש (קהלת ה) עת אשר שלט האדם באדם כו' משלא ידע האדם מזה כלל

І його дуже обурювало, що вони так ретельно остерігаються його — навіть не хочуть знати про нього, щоб не спіткнутися через нього. Тож він вирішив, що для нього було б краще, якби людина увійшла в це й почалася боротьба: тоді часом і він міг би перемагати, як сказано (Екклесіяст 8): «Час, коли людина панує над людиною» тощо, — ніж якби людина зовсім не знала про це;

ואז יהיה הטוב המעורב בו נכלל באדה"ר [באדם הראשון] כנר בפני האבוקה והוא ימות ויפסד לגמרי ובא בערמומית לחוה

бо тоді добро, змішане в ньому, поглинулося б Адамом, як свічка перед смолоскипом, а сам змії помер би й цілковито загинув. Тож він підступно прийшов до Хави,

וכמ"ש (בפר"א [בפרקי דרבי אליעזר] פ"ג) בא ס"מ [סמאל] ורכב על הנחש כו'. ואמר כי ידע אלקים כי ביום אכלכם ממנו וגוי' והייתם כאלקים ידעי טו"ר [טוב ורע].

як сказано («Піркей де-Раббі Еліезер», розд. 13): «Прийшов Самаель і їхав на змії» тощо. І він сказав: «Адже Б-г знає, що того дня, коли ви їстимете з нього» тощо, «ви будете як Б-г, знаючи добро і зло».

וכן הוא עפ"י [על פי] האמת ולא אמר שקר כנ"ל רק שבערמה דבר זה כי הוא אמר והייתם כאלקים למעליותא. אבל באמת זהו חסרון.

І насправді це так, і змії не сказав неправди, як пояснювалося вище; він лише висловив це підступно: сказавши «ви будете як Б-г», він представив це як перевагу, хоча насправді це вада.

אף שיהי' [שיהיה] יודע טו"ר [טוב ורע] כאלקים הנה למעלה אין זה פוגם כלל אף שיודע טו"ר [טוב ורע] מ"מ הרע נבדל לפי שלמעלה הוא בחי' מקיף משא"כ אם האדם שהוא מבחי' פנימי יהי' [יהיה] יודע מוטו"ר [מטוב ורע] לו יהי' [יהיה] הדבר מזיק כנ"ל:

Навіть якщо він знатиме добро і зло, як Б-г, то у Вищому це зовсім не є вадою: хоча там і знають добро та зло, зло все одно залишається відокремленим, бо це рівень охоплювального; але якщо людина, яка належить до внутрішнього виміру, знатиме про добро і зло, то для неї це буде шкідливим, як пояснювалося вище.

14 בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] מהאר"י [מהאלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונו לברכה] נת' [נתבאר] הענין שאדה"ר [שאדם הראשון] היה הולך בהיכלות כי בחי' אדם היה למעלה גם מרשב"י [מרבי שמעון בר יוחאי] כי היה בערך אחר ממש שהרי היה יציר כפיו של הקב"ה.

У «Лікутей Тора» Арізаль пояснюється, що Адам, перша людина, ходив чертогами, адже рівень Адама був вищим навіть за рівень рабі Шимона бар Йохая, бо він належав до цілком іншого порядку: він був витвором рук Святого, благословенний Він (Кудша бріх ху).

ובהיכלות הטומאה לא רצה להביט כלל והשיאו הנחש שעכ"פ [שעל כל פנים] יביט מה יש בהם ועי"ז נכשל ונפל בתאוה אליהן.

У чертоги нечистоти він зовсім не хотів заглядати, але змії спокусив його принаймні подивитися, що в них є; через це він спіткнувся й піддався бажанню цих чертогів.

וכן שמעתי מהק' [מהקדוש] ר' [רבי] אברהם בן הה"מ [הרב המגיד] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] ע"פ ויט
יהודה עד איש עדולמי ושמו חירה שמחמת מעשה דיוסף אזי ויט.

Так само я чув від святого рабі Авраама, сина Магіда з Межиріча, пам'ять про якого благо-
словенна, щодо [вірша] «I звернув Єгуда до одного чоловіка з Адуллама, на ім'я Хіра»: через
подію з Йосефом він і «звернув убік».

פי' ויט היינו שנטה למטה בהיכלות הקליפות עד איש עדולמי כדי להעלות נצוצות משם וזהו ענין
הכוונה דנפילת אפים כו':

Пояснення: «звернув убік» означає, що він схилюся донизу, в чертоги оболонки (кліпот), «до
чоловіка з Адуллама», щоб піднести звідти іскри; у цьому полягає намір молитви падіння
ниці тощо.

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text i the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/bereishis/7/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок